

Κριτήρια και αποφάσεις σχετικά με την Προμήθεια Βιβλίων στο πλαίσιο του Προγράμματος της Φιλαναγνωσίας

Για τις ανάγκες του Προγράμματος «Καινοτόμες δράσεις ενίσχυσης της φιλαναγνωσίας των μαθητών» που υλοποιεί εδώ κι ενάμιση χρόνο το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και δια βίου μάθηση» που συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους, προβλέπεται η προμήθεια ενός σημαντικού αριθμού *βιβλίων για παιδιά* (λογοτεχνικών, κατά κύριο λόγο), ώστε να ενισχυθούν οι εκπαιδευτικοί και τα σχολεία στη συμμετοχή τους στις ποικίλες δράσεις του Προγράμματος (πρόσκληση δημιουργών στα σχολεία, ώρα τις φιλαναγνωσίας μία φορά την εβδομάδα, δημιουργία λεσχών ανάγνωσης με παιδιά κ.ά.).

Η προμήθεια αυτών των βιβλίων απορροφά περίπου το 1/8 του συνολικού προϋπολογισμού του Προγράμματος, καταδεικνύοντας ότι, εξ αρχής, υπήρξε μέριμνα ώστε το Πρόγραμμα αυτό να εκμεταλλευτεί τους πόρους που παρέχονται και να αποστείλει *για πρώτη φορά σε δημόσια δημοτικά σχολεία* (σε 961, σε αυτή τη φάση, με τα οποία «τρέχει» πιλοτικά το πρόγραμμα), από επίσημη οδό, βιβλία *άλλα από τα βιβλία του αναλυτικού προγράμματος*

. Από την άλλη, είναι σαφές ότι το Πρόγραμμα της Φιλαναγνωσίας δεν είναι ένα πρόγραμμα

δημιουργίας σχολικών βιβλιοθηκών

, μια και συνολικά αναμένεται να φτάσουν στα 961 αυτά δημοτικά σχολεία από περίπου 40 βιβλία, αριθμός όχι ικανός για τη δημιουργία ούτε καν μιας υποτυπώδους βιβλιοθήκης.

Για την κατάρτιση του καταλόγου των βιβλίων κλήθηκε να συνδράμει, *αυτονοήτως*, η Συμβουλευτική Επιστημονική Επιτροπή* που στηρίζει εξ αρχής το Πρόγραμμα της Φιλαναγνωσίας στο επιστημονικό κι εκπαιδευτικό της μέρος – φτιάχνοντας εκπαιδευτικό-επιμορφωτικό υλικό, σχεδιάζοντας επιμορφωτικά σεμινάρια, παίρνοντας μια σειρά από επιστημονικές και άλλες αποφάσεις που αφορούν τη φυσιογνωμία και το «πνεύμα» του Προγράμματος. Η Επιτροπή, η οποία συγκροτήθηκε από κοινού με το Υπουργείου Παιδείας, αποτελείται από διακεκριμένους Πανεπιστημιακούς, ειδικευμένους στο χώρο της λογοτεχνίας για παιδιά, από εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, επίσης ειδικευμένους σε θέματα και πρακτικές φιλαναγνωσίας, καθώς κι από συγγραφείς παιδικών βιβλίων εγνωσμένης αξίας.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή έλαβε τις εξής αποφάσεις:

A. Οι προς προμήθεια τίτλοι να είναι τόσοι ώστε ο ανά τίτλος αριθμός αντιτύπων να μην είναι ούτε πολύ μεγάλος ούτε υπερβολικά μικρός (ο στόχος ήταν κάπου κοντά στα 100 αντίτυπα ανά τίτλο, ώστε να υπάρχει και ένα κίνητρο ανατύπωσης για τον εκδότη). Κατέληξε έτσι σε έναν αριθμό τίτλων κοντά στους 500, με βάση το μέγεθος του προϋπολογισμού που διατίθεται για αγορά βιβλίων.

B. Τα προς προμήθεια βιβλία να είναι *κατά το μεγάλο μέρος τους* βιβλία Ελλήνων (κατά 75 έως 80 %), ενισχύοντας από τη μία τους Έλληνες δημιουργούς αλλά και υπακούοντας από την άλλη στις ανάγκες του προγράμματος ώστε τα σχολεία να διαθέτουν, πρωτίστως, και βιβλία των ζώντων δημιουργών, με τους οποίους άλλωστε καλούμε τα σχολεία να «συνεργαστούν» (να τους «διαβάσουν», να τους «συναντήσουν», να οργανώσουν δραστηριότητες μαζί τους κ.ο.κ.).

Γ. Αποφασίστηκε, παράλληλα, να υπάρχει ένα ποσοστό βιβλίων κλασικής λογοτεχνίας. Ας μην ξεχνάμε ότι σε αρκετά Δημοτικά Σχολεία δεν υπάρχει *καθόλου* βιβλιοθήκη.

Δ. Στη διάθεση της Επιτροπής τέθηκε η βάση δεδομένων του ΕΚΕΒΙ (Βιβλιονέτ), και συγκεκριμένα ο κατάλογος με τους περίπου 30.000 τίτλους βιβλίων για παιδιά που ήταν καταγεγραμμένοι μέχρι τα τέλη του 2011. Είναι προφανές, παρότι ως γνωστόν η Βιβλιονέτ είναι ένα εξαιρετικό εργαλείο και μοναδική πηγή πληροφόρησης σε ό,τι αφορά την ελληνική παραγωγή βιβλίου, ότι μέσα στις δεκάδες χιλιάδες καταχωρίσεις της ενδεχομένως να υπάρχουν κι ορισμένες ελλείψεις ή εσφαλμένες ενημερώσεις, οφειλόμενες σε πολύ μεγάλο βαθμό στην *πλημμελή ενημέρωση* που παρέχουν οι εκδότες στη Βιβλιονέτ. Για παράδειγμα, αν ένα βιβλίο είναι εξαντλημένο από έναν εκδότη ή αν έχει στο μεταξύ υπογραφεί συμβόλαιο και το κυκλοφορεί (ενίοτε και ταυτόχρονα) κάποιος άλλος εκδότης, αυτές είναι πληροφορίες που δεν μπορεί να γνωρίζει μια βιβλιογραφική βάση δεδομένων, εάν δεν έχει ενημερωθεί αρμοδίως από τους έχοντες τα δικαιώματα των τίτλων.

Επιπλέον: η Επιτροπή έκρινε ότι ακόμη κι αν ορισμένοι τίτλοι εμφανιστούν στην πορεία ως εξαντλημένοι, ο αριθμός των 90 αντιτύπων ανά τίτλο θα ήταν σε πολλές περιπτώσεις *σημαντικό κίνητρο* για την ανατύπωση παλιότερων τίτλων, επαναφέροντας έτσι στην αγορά σημαντικά βιβλία που είχαν εκλείψει.

Ε. Η Επιτροπή αποφάσισε να ορισθεί ένας μέγιστος αριθμός βιβλίων ανά συγγραφέα (πλαφόν). Ο αριθμός αυτός αποφασίστηκε να είναι τα έξι (6) βιβλία. Το μέτρο αυτό κρίθηκε απαραίτητο για να δοθεί η δυνατότητα να υπάρξουν στον τελικό κατάλογο και βιβλία των νέων (ακόμη και των νεότερων) συγγραφέων και εικονογράφων.

Ζ. Η Επιτροπή, τέλος, αποφάσισε ότι θα λάβει υπόψη της το μέγεθος της παραγωγής *βιβλίων για παιδιά* των εκδοτικών οίκων, προσπαθώντας οι αποφάσεις της να είναι εναρμονισμένες *και* σε σχέση με αυτό το κριτήριο.

Κριτήρια επιλογής των τίτλων, σε συνδυασμό πάντοτε με τα προηγηθέντα, ήταν και τα εξής:

- Η καλύτερη δυνατή αντιπροσώπευση των λογοτεχνικών ειδών της λογοτεχνίας για μικρά και μεγάλα παιδιά (διήγημα, μυθιστόρημα, παραμύθι λαϊκό και έντεχνο, μικρή ιστορία, παραμυθική μικρή ιστορία),
- Η λογοτεχνικότητα των κειμένων, εφόσον μιλάμε για μυθοπλασία,
- Η ακρίβεια των επιστημονικών γνώσεων, εφόσον μιλάμε για βιβλία γνώσεων,

- Η ποιότητα της γλώσσας,
- Το ενδιαφέρον του θέματος για τα παιδιά.

Ο τελικός κατάλογος των προς προμήθεια τίτλων περιλαμβάνει 498 τίτλους, 219 συγγραφέων (Ελλήνων και ξένων), από 56 εκδοτικούς οίκους.

Σε κάθε περίπτωση, το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου *δεσμεύεται* ότι δεν θα αφήσει να χαθεί ούτε ένα ευρώ από τον προϋπολογισμό του Προγράμματος που προορίζεται για την προμήθεια βιβλίων, εξαντλώντας κάθε σχετικό περιθώριο που του παρέχει το νομικό πλαίσιο των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, και θα προβεί *σε εύθετο χρόνο*

κ

αι σε νέα προμήθεια βιβλίων

, δίνοντας την ευκαιρία σε περισσότερους συγγραφείς και ακόμη περισσότερους εκδότες να φτάσουν τα βιβλία τους σε δημόσια δημοτικά σχολεία, για την ενίσχυση της φιλαναγνωσίας των μαθητών.

Η αγορά εξωσχολικών βιβλίων για τα παιδιά μας είναι κάτι σημαντικό, κάτι πρωτοφανές για τη χώρα μας σε αυτή την κλίμακα, το οποίο δεν πρέπει να χάνουμε από τα μάτια μας αυτές τις δύσκολες στιγμές.

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΒΛΙΟΥ

**Τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής*

Κατσίκη – Γκίβαλου Άντα, Καθηγήτρια Ελληνικής Φιλολογίας Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών

Καρακίτσιος Ανδρέας, Καθηγητής στο Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Πολίτης Δημήτρης, Επίκουρος Καθηγητής στο Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η του Πανεπιστημίου Πατρών (Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής της Προσχολικής Ηλικίας)

Παπαδάτος Γιάννης Σ., Λέκτορας Τμήματος Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Πανεπιστημίου Αιγαίου, Κριτικός παιδικού βιβλίου

Ηλιόπουλος Βαγγέλης, Συγγραφέας - Εκπαιδευτικός, Πρόεδρος του Ελληνικού Τμήματος της IBBY - Κύκλου Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου

Κοντολέων Μάνος, Συγγραφέας - κριτικός

Μπέλλα Ζωή, Επ. Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων

Λάππα Κατερίνα, Εκπαιδευτικός, εμπυχώτρια παιδικής λογοτεχνίας

Μελίνα Βέργη, εκπαιδευτικός, δρ. λογοτεχνίας.

